

שום רינת'קרב ושום דחנת'ניצחון לא ליוו את פעולת צה"ל מעבר לירדן. בשעות הארוכות של הקרב, כאשר התממה ניתוקהמגע, חשבו אלפי משפחות על בנייה המגוייסים, שאלו את עצמן בחדרה גוברת: האם הוא שם? בימים שלאחר מכן, כאשר נתגלה מלוא המחיר ששולם עבור הפעולה, חשב הציבור כולו על המשפחות השכולות, מן עד אילת, שיקריהן לא חזרו בחיים.

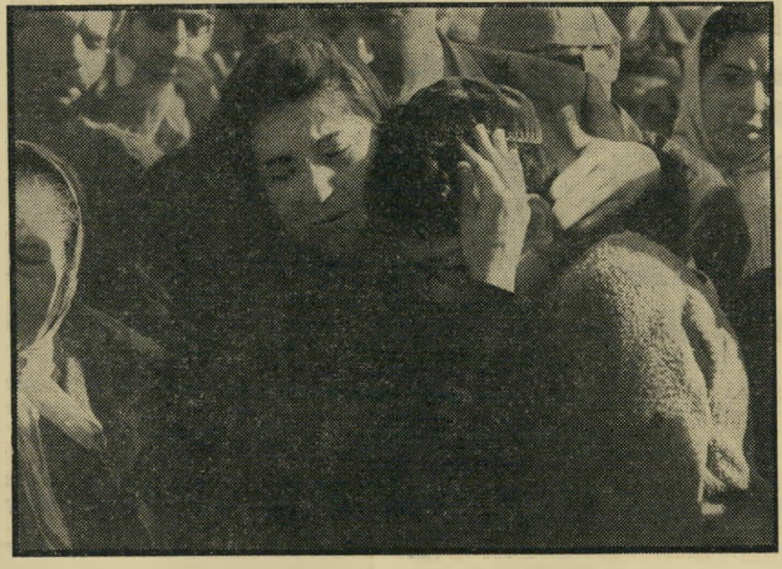
לא רק גדול המחיר גרם למוי עקה. עוד יותר גרמה לה הדיעה, שהפכה נחלת הציבור כולו: שי במחיר כה יקר של דם ודמעות לא נקנה שום שינוי אמיתי במצב. השאלה שריחפה על כל בית'אב בישראל הייתה: עד מתי?

שום שר בממשלה, שום קצין בצה"ל שום אורח ברחוב לא הישלה את עצמו כי פעולה זו תשים קץ למלחמת'החבלה. קציני'צה"ל עצמם, היודעים בוהירות התבטאותם, היו הפעם זהירים אף מן הרגיל. הם הסתפקו בקביעה שפעולת צה"ל הקדימה גל גדול של חבלה, ושיבשה את תוכניות אירגוני'הטרור. שיבוש זה יכול להיות זמני בדי בוד — זמני מאוד. זהו הישג לטווח קצר — לטווח קצרצר, ואולי קצרי צרצר.

לפי הודעות צה"ל, היו בכרמלה בלבד כאלף לוחמים של האירגונים הפלסטיניים. מהם נהרגו או נלכדו כרבע או חמישית.

הצעירה של בני מדינת פלסטין. חשוב עוד יותר: נתגלה כי שום ממשלה ערבית אינה מסוגלת עוד לבלום את אל' פתח. אירגוני'החבלה פועלים עתה בכוח עצמם, ללא תלות מכרעת בגורמים חיצוניים. הם השתלטו על שטחים נרחבים של ירדן, הקימו בהם שילטון עצמי יעיל, תוך קיום מערכת מסים ובית'סוהר. בקיצור: תוך תשעה חודשים

ללכת בדרך זו — אין ספק כי שילטונו היה מתמוטט. איזה שלטון יבוא אז במקומו? יתכן כי ירדן תפול, כולה או חלקה, לידי מדינה ערבית שכנה — סעודיה, עיראק ו/או סוריה. יכולה להשתלט בה ממשלה מקומית, פרומצרית. יתכן שיקום בה שילטון של אירגוני'החבלה עצמם. בכל אחד מן המיקרים האלה —

אם שכולה מתייפחת בטכס הקבורה הצבאית של בנה

אכזרית בין כמה אפשרויות, שי בזמן מסוכנות ושליטות ביותר.

כך, מה לעשות? מהו הלך העליון להסיק מכחיר'הדמים של ה' שבוע, מן הסיבות והתוצאות של מיבצע צה"ל?

המסקנה הראשונה: אין עוד ספק בחשיבותו המכרעת של הגורם הפלסטיני במאבק המדיני זה. צבאי.

הדגל הפלסטיני הוא שהתנופה מעל למחנות כראמה. בשם פלסטין יוצאים לוחמי אירגוני'החבלה למשימות ההרג וההרס. שאיפות פלסטיניות מכוננות את מעשיהם.

המסקנה השנייה: אין פיתרון צבאי למצב. שום מיבצע צבאי אין בכוחו לחסל את פעולות אירגוני' החבלה ולמנוע לאורך ימים את התגברותם.

בהעדר פיתרון אחר, תצטרך ישראל לכי בוש בסופו של דבר, את כל עבר'הירדן — עם כל הסיכונים המדיניים, הצבאיים וה' דמוגרפיים הכרוכים בכיבוש כזה, שיצ' רף שני מיליון ערבים נוספים לתחום' השילטון של ישראל, יאריך את קחי הפסקת' האש פי כמה ויטיל עלינו מעמסה עצומה.

המסקנה השלישית: דרוש פיר' תרון מדיני — מיידי.

כל יום שיעבור ללא פיתרון כזה, אינו מחזק אותנו, כפי שהיו סבורים שרי ממ' שלטנו בטעות.

כל יום כזה מגביר את הבעיות העומדות בפנינו.

ונתה הלאה?

מי שמפקפק בכך, מן הראוי שישווה את צהלת'הניצחון שפעמה בליבו למחרת מלחמת ששת'הימים, כאשר עמדנו בשיא כוחנו הצבאי והמדיני והמוסרי, לתחושת'המועקה שחש בליבו ביום הששי האחרון.

מהו הפיתרון המדיני הדרוש והאפשרי? מ'פירושו: הפרד מדיני בין ישי' ראל והעם הפלסטיני.

במילים אחרות: מדינה פלסטינית ו' פדרציה.

אמרנו זאת במשך 19 שנה. חזרנו ואמרנו זאת אחרי מלחמת'ששת'הימים. היום נראה הדבר ברור כשמש.

רק הסדר מדיני עם עם זה, שלשלב בתוכו ערובות בליטחון ישראל ולתת' פתחותה, יחד עם סיפוק הישות הלאומית הפלסטינית — רק הוא יהווה פיתרון.

הוא יעמיד בפני כל אחד מאנשי אירגוני'החבלה את הכרירה: לי עבוד למען פלסטין הדרשה, מתי פתחת ומתקדמת, לעזור להקים את עמו על רגליו אחרי שנות הי' הרס והריכוזי — או להישאר בכת קנאית, שתהיה אז מבודדת וחס' רת'תוחלת.

הוא יבדיל בין האידיאליסטים, שסטו לדרך הטרור, מפני שלא ראו ברירה, ובין המרצחים הפשוטים, שלא ימצאו עוד אהדה וסעד מידידים.

הוא ימשוך את עבר'הירדן חזרה לארץ'ישראל, תחת לדחוף אותה לידו סעודיה, סוריה או עיראק,

אחרי שתתמוטט המלוכה. אין זה רק פיתרון טוב.

זהו הפיתרון היחיד.

לא ישתנה המצב. שום שלטון חדש, יהיה אשר יהיה, לא ירצה ולא יוכל לבלום את פעולות איר' גוני'הלוחמה הפלסטיניים.

לאחרונה דובר לא מעט על 'קו דיין', לאטום את הגבול באמצעים טכניים מודרניים.

לפני שנה וחצי הצענו להקים קו כזה — (קראנו לו אז 'קו מגן'דידי') — לאורך הגבול הסורי ושאר גבולות ישראל. בחדאי לא נזולל בחשיבותו.

אך שום קצין רציני לא יעלה על דעתו כי אמצעים אלה יפתרו את הבעייה, אפילו מבחינה צבאית — במציאות שנוצרה אחרי מלחמת ששת'הימים.

מצד זה של קריהמגן שוכנים כימעט מיליון וחצי בני העם הפלסטיני. כרבע הם רוצים בשלום, בהסדר, בהיבדלות. על כך העידו משה דיין, אבא אבן ואחרים. לכן אין הם עוזרים כיום לאירגוני'החבלה, ואינם נותנים מחסה ללוחמיהם.

אולם מצב זה לא יימשך לאורך ימים.

אם לא יימצא פיתרון מדיני לבעיית ארץ' ישראל, צפויה הידרדרות מסוכנת של המצב הביטחוני הפנימי בשטחים המוחזקים. הידרדרות זו יכולה להידחות — אם לא נכריז על סיפוח, אם לא נבצע התנחלות בשטחים, ואם נימנע ממעשים פרובוקטיביים אשר ישנו את האווירה. משה דיין יודע זאת, והוא נוהג בדרך כלל בהתאפקות ובתבונה. אולם גם זוהי רק דחייה.

כאשר תתחיל ההתדרדרות, היא תהיה פיתאומית ומחירה. היא תעמיד את ישראל בפני ברירה

הפכו אירגוני'החבלה הפלסטיניים אויב בפני עצמו, אויב שאיר' אפשר עוד לזלזל בו, אויב שאילך את ממשלת'ישראל להחליט על מיבצע ששוב אינו 'פעולת תגי' מול', אלא מיבצע שי מלחמה כי מולא מובן המילה.

מיבצע מלחמתי זה לא פתר את הבעייה. לכל היותר השיג הפסקת'נופש של כמה שבועות.

איך נתמודד עם הבעייה? בחוגים מסויימים רווחת הדיעה שאם ננחית על ממלכת ירדן. מהלומה תזקה די צורכה, יאלץ המלך חוסיין לשים קץ לפעולת אל'פתח בשיטחו.

זוהי אשליה שאבד עליה הכלח. לעומת כוחם של אירגוני'פלס' טין, שוב אין המלך חוסיין אלא גורם מבוטל.

אין לו כל אפשרות לבלום את אל'פתח. קודם כל, מפני שכל אדם בעולם הערבי רואה באנשי אל'פתח ודומיהם לוחמי' שיחרור, אשר חובה קדושה היא לסייע להם. כל מי שיפריע להם, ייחשב לכוזב ויתחייב בנפשו.

שנית, מפני שבממלכת ירדן עצמה חיים כעת למעלה מחצי מיליון פלסטיניים, בני ארץ'ישראל המערבית, החולשים על חי החברה והכלכלה של הממלכה והמהווים רוב מוחלט בעיר'הבירה. בתום מלחמת'ששת' הימים הגיעו לירדן כמאתיים אלף פלסטים פלסטיניים — ואיש לא יעז להתעלם מרגשותיהם.

לכן, כאשר החליט המלך לבלום את אל' פתח אחרי פעולת צה"ל מלפני חודש, נאלץ לחזור בו תוך 24 שעות. אילו ניסה עתה